У пошані до піонерів — лицем до молоді!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. 07303 434-0237 434-0807 УНСоюзу: 435-8740 — Тел. з Ню Йорку: — BArcly 7-4125 УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVIII. Ч. 156. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 25-го СЕРПНЯ 1971 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK WEDNESDAY, AUGUST 25, 1971 No. 156. VOL. LXXVIII.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Вівторок, 24 серпня 1971 р.

В АМЕРИЦІ

АҐЕНТИ ФЕДЕРАЛЬНОГО БЮРА ІНВЕСТИҐАЦІЇ заарештували 25 осіб у Кемдені, Н. Дж., і в Боффало, Н. Й. Затримано тих осіб, які виступають проти покликання до лав армії і проникли у федеральні будинки, щоб понищити рекрутські документи, завдяки попереднім повідомленням таємних інформаторів. Між заарештованими є два римо - католицькі священики і один лютеранський пастор.

КРАЙОВА ЛІҐА МІСЬКОЇ ОБСЕРВАЦІЇ провела опитування в різних стейтах про те, чи міські й стейтові уряди мали б стягати податки з церков і приватних шкіл за їхні посілості, наприклад, за землю. 54% з усіх опитуваних висловили думку, що з таких посілостей треба брати податки, особливо тепер, коли міські управи відчувають фінансову кризу.

КОМПАНІЯ „КЕМПБЕЛЛ СУП" ПОВІДОМИЛА, що всі консерви, випродуковані в м. Періс, Тексас, у яких є курятина з городиною, треба знищити, бо в них під час виробництва виникла отрута. Прохання розіслане до всіх магазинів і покупців.

В 1971 ФІНАНСОВОМУ РОЦІ ДО ФЛЬОТИ ЗСА вступило 75 113 моряків, що складає 102,2 відсотка наміченого пляну, а до Морської Піхоти понад 54 000 вояків, також більше на майже півтора відсотка, ніж було заплановано. Військовою фльотою ЗСА командує тепер адмірал Елмо Зумвелт.

ДЖЕЙМСА ШЛЕЗІНҐЕРА ПРИЗНАЧЕНО КЕРІВНИКОМ Комісії Атомової Енерґії. Раніше він був заступником директора Бюджетового Управління при Уряді президента Ніксона. Д-р Шлезінґер заявив, що в своїй праці він буде враховувати можливість „нуклеарного випадку". Раніше було чимало критичних голосів про діяльність тієї Комісії.

ФЕДЕРАЛЬНА КОМІСІЯ ОБСТЕЖИЛА висоту заробітних платень муніципальних робітників у Ню Йорку, і прийшла до висновку, що столярі, електрики, механіки на міській службі заробляють на 60% більше, ніж такі ж робітники в приватній індустрії. Малярі й автомобільні механіки на муніципальній службі заробляють на 36% більше, ніж такі ж на службі в приватних фірмах. Тим часом, Ню Йорк переживає одну з найгостріших фінансових криз в історії цього міста.

ВІЦЕ - ПРЕЗИДЕНТ СПІРО ЕҐНЮ СКАЗАВ, що він ані трохи не переймається чутками про те, що в наступних президентських виборах президент Ричард Ніксон не матиме його при собі, як віце - президента. За чутками, таким кандидатом мав би стати теперішній секретар скарбу Джон Конналлі. Віце - президент Еґню сказав, що до часу виборів ще багато чого може змінитись.

У ВСІХ ВЕЛИКИХ ХАРЧОВИХ КРАМНИЦЯХ службовці зайняті тепер позначуванням нових, заморожених на 90 днів, цін на товарах. Заморожені ціни на фрукти, м'ясо й ін. Але ціна на яйця, які тепер продавались нижче собівартости, може трохи піднятись. Спеціяльні комісії слідкуватимуть, щоб ніхто не підвищував цін на товари впродовж трьох місяців.

У СВІТІ

СЕНАТОР Ю. СКОТТ ВІДБУВ у Москві півторигодинну розмову з провідним совєтським „спецом" від ідеології, членом Політбюра Михаїлом Сусловим, і переконував його, що президент Ніксон є людиною миру і хоче за свого урядування покласти підвалини під тривкий мир. Сенатор Скотт, який є лідером республіканської меншости в Сенаті, перебуває в СССР з своєю дружиною, як приватний турист.

У РУМУНІЇ ПРИЙМАЛИ з повними військовими почестями делеґацію комуно - китайських старшин, яка прибула туди на святкування 27-их роковин скинення правого уряду маршала Йона Антонеску. Водночас у Москві й інших сателітних країнах відзначали роковини „перемоги соціялізму" в Чехо - Словаччині, себто совєтської інвазії до ЧССР, виправдуваної після того „доктриною Брежнєва", яка дає „право" Москві „рятувати загрожений соціялізм" в комуністичних країнах.

У ПІВНІЧНІЙ ІРЛЯНДІЇ ПРОДОВЖУЮТЬ виарештовувати католиків, як „підозрілих", що вони підтримують підпільний рух на з'єднання обох частин поділеної Ірляндії. Арештовано коло 300 осіб, що їх тримають у в'язницях без суду і слідства на основі вийняткового декрету про „притримання підозрілих осіб".

У СТОЛИЦІ ФІЛІППІН МАНІЛІ ВИБУХЛА сильна бомба на залі, де відбувалось передвиборче віче опозиційної Ліберальної партії. Згинуло 10 осіб і багато інших ранені. Між убитими і раненими є всі вісім кандидатів Ліберальної партії до філіппінського сенату. Президент Фердинанд Маркос припинив передвиборчу акцію і запропонував опозиції, щоб спільно вирішити, як діяти у створеній ситуації. Арештували трьох членів молодечої організації, що орієнтується на Комуністичний Китай.

В ГОНОЛЮЛЮ НА ГАВАЯХ ВІДБУЛАСЯ в минулу неділю 22 серпня американсько - японська конференція економістів у справах, що виринули у зв'язку з новою американською економічною політикою: накладенням 10-відсоткового додаткового мита на всі імпортовані до Америки товари і припиненням обміну „закордонного доляра" на золото. З кожної сторони було по 9 членів так званої Дорадчої Ради в японсько - американських економічних взаєминах. Головою американської делеґації був Неджіб Гейлебі, президент летунської компанії „Пан-Амрікен Ворлд Ервейс"; а з японського боку головував Йошізане Івася, директор Фуджі-банку. Про хід дебат поінформовано обидва уряди, які мають прийняти рішення.

ПРЕЗИДЕНТ АФРИКАНСЬКОЇ МАЛЯВІ Д-Р КАМУЗУ БАНДА ДУЖЕ ВДОВОЛЕНИЙ висліданм своєї візити в Південно - африканському Союзі. Це були перші офіційні відвідини будь-котрого чорного африканського володаря в тій країні, де панує біло - расистський режим з расовим поділом мешканців. Камузу Банда, за професією лікар, будучи то заходиться біля організування конференції прем'єрів обох білорасистських африканських держав — Родезії і Південно - африканського Союзу — та кількох голів чорних держав, які погоджуються з Бандою, що краще вести „діялог" з білими расистами, як їх бойкотувати й ізолювати.

Доляр виявляє сильну тенденцію на закордонних біржах

Лондон. — У понеділок 23 серпня відкрито всі західньо-европейські біржі, які були закриті від 16 серпня, себто в день після того, як президент Ніксон проголосив нову економічну політику, в якій між іншими заходами, припинено виміну „закордонного доляра" на золото та накладено додаткових 10 відсотків мита на всі імпортовані до Америки товари. Острах, що на біржах відбиються якісь панічні настрої і що біржеві операції будуть хаотичні — не виправдався. На всіх західньо-европейських біржах, крім французької, прийнято супроти доляра „пливкий" підхід, але без уваги на це закордонні валюти виявили тільки легку зишкову тенденцію. У Західній Німеччині, де „пливкий" стан доляра тривав уже від травня, за доляра платили 3.4250 марки, себто на 6.9 відс. менше, як тиждень тому. Англійський фунт хитався між 2.40 до 2.44 в реляції до доляра. Настрій на всіх біржах був спокійний, трансакції були помірковані, ніде не пропоновано доляра до масового продажу. Проголошена президентом Ніксоном нова економічна політика змагає до того, щоб закордонні валюти ревальвувались, себто, щоб американський доляр в міжнародних трансакціях девальвувався, бо тоді в міжнародній торгівлі чужі товари стали б дорожчими, а американські дешевшими і була б змога направити американський дефіцитовий платничий баланс.

ЗСА не підвищать ціни золота

Вашингтон. — Уряд ЗСА відкинув рішуче пропозицію на будь-яку зміну офіційної ціни золота, що мала б бути переведена у зв'язку з теперішнім міжнародним монетарним замішанням. Із сугестію підвищити незначно ціну золота відповідно до деякої девальвації американського доляра на міжнародних біржах виступив у понеділок 23 серпня ц. р. П'єр-Пол Швайцер, директор Інтернаціонального Монетарного Фонду. Можливість такої підвишки була висловлена представниками цього Фонду ще минулого тижня. Почавши від 1934-го року офіційна ціна однієї унції золота була і залишається — 35 долярів. У відповідь на сугестію Швайцера із західнього Білого Дому в Сан Клементе, де перебуває тепер президент Ніксон, подано до відома, що уряд през. Ніксона рішений не підвищувати ціни золота, ані теж не думає її знижувати. Про таку позицію уряду повідомив пресовий секретар Роналд Л. Зіґлер, підкреслюючи, що таку настанову підтримує також секретар скарбниці Джон Б. Конналі, який ствердив, що цього вона протягом 25 років ціна золота залишиться незмінною.

Правий режим у Болівії ліквідує опір лівих студентів

Ля Паз, Болівія. — Військові з'єднання новоустановленого в Болівії військовими правого режиму, що його очолює полк. Гуґо Бандзер Суарез, збомбардували з літаків центральну вежу забудовань університету Сан Андреа в Ля Пазі, де забарикадувалися ліві студенти, прихильники марксистського і просовєтського режиму ген. Хуана Хозе Торреса Гонзалеса. У висліді бомбардування було вбитих вісім студентів і 25 поранених. Водночас із цим повідомляють, що до Ля Пази прибув із Ліми після семи років еміґрації Віктор Паз Естенссоро, який двічі був президентом Болівії і який є провідником Націоналістичного Революційного Руху — однієї із провідних болівійських партій, яка разом із Болівійською Соціялістичною Фалангою провела державний переворот проти лівого режиму ген. Торреса. Збройний резистанс студентів, забарикадованих у 14-поверховій вежі Університету Сан Андреа зліквідовано з допомогою бомбардування після безуспішної спроби посередництва групи дипломатів і професорів університету і їх переконування, щоб студенти припинили свій опір. Після збомбардування арештовано яких двісті студентів, сконсиґнованих на терені університету. Згідно з повідомленням Червоного Хреста, в сутичках і заворушеннях останніх днів, що до понеділка 23 серпня згинуло 98 осіб і яких 600 було поранених. Державний департамент ЗСА стежить за розвитком подій у Болівії, але не хоче вмішуватися в справу перевороту. Представники департаменту відмовилися поінформувати пресу, чи Уряд ЗСА визнає новий військовий режим у Болівії.

Амбасадори 4-ох великодержав осягнули порозуміння в справі Берліну

Берлін. — Після нарад, які тяглися від 16-ти місяців і 23-ох днів, у понеділок 23 серпня ц. р. амбасадори ЗСА, Британії і Франції у Західній Німеччині й амбасадор СССР із Східньої Німеччини осягнули порозуміння щодо статусу Західнього Берліну. Його політичний статус залишився без змін, себто підлягає далі зверхній владі 3-ох західніх великодержав. Західня Німеччина зберігає право відбувати в Західньому Берліні наради своїх парляментаристів і залишає в Західньому Берліні різні свої установи. Совєтський Союз вперше прийняв на себе відповідальність за вільний доступ осіб і товарів наземним шляхом від заходу до Західнього Берліну, почерез широку на 110 миль смугу східньо-німецької території. Так само управильнено комунікацію ріками. Зменшено й облегшено справу перевірки товарів і митних оплат східньо-німецьким властям. Найважливіше, що мешканці Західнього Берліну дістали право і змогу періодично їхати до Східнього Берліну і Східньої Німеччини, користуючись пашпортами Західньої Німеччини, верифікованими альянтською владою в даній зоні Західнього Берліну. За всі ті поступки, що їх Совєти зробили західнім берлінцям, концесією збоку західніх держав була мовчазна згода на залишення „муру ганьби" в Берліні та влаштування в ньому совєтського генерального консуляту з кругло 30 службовиками. Амбасадори — ЗСА Кеннет Раш, Британії Роджер Джеклін, Франції Жан Совань'арґ і СССР Пйотр Абрасімов — явилися всі чотири всміхнені перед журналістами і заявили, що складений ними текст порозуміння піде на затвердження їхніх урядів, що потриває яких два тижні, після чого буде оприлюднений.

Президент Південного В'єтнаму не хоче зрікатися — криза продовжується

Сайгон. — Президент Південного В'єтнаму Нґуєн Ван Тієв відкинув закид віце-президента Нґуєна Као Кі, щоб він зрікся і передав тимчасову владу голові сенату, який розписав би нові вибори під такою контролею, яка гарантувала б, що ті вибори будуть чистими й нефальшованими. Као Кі заявив, що тоді він кандидуватиме. Президент Тієв заявив, що його зречення було б безвідповідальним актом і що всю ту кризу штучно створив віце-президент Као Кі. Таким чином незмінною залишається ситуація, що у президентських виборах, що відбудуться 3 жовтня буде тільки один кандидат, теперішній президент. Генерал Дуонг Ван Мінь, який зголосив був свою кандидатуру і зрікся на знак протесту проти обманницьких передвиборчих махінацій президента Тієв, заявив, що президентські вибори стали „жалюгідним театральним фарсом, в якому президент Тієв є головним актором". Так само „фарсом" назвали ті вибори комуністи на Паризькій конференції про В'єтнам, при чому вони обвинувачують всю вину на Америку, яка ніби підтримує „кровожадного" президента Нґуєна Вана Тієв. Речники Білого Дому і Державного Департаменту у Вашінґтоні боронили тактику амбасадора Елсворта Банкера у Сайгоні, який старався переконати однаково генерала Міня, як віце-президента Као Кі, щоб вони не зрікалися своїх кандидатур.

Відбулися наради Сеньйорату ТУСМ

Елленвіл, Н. Й. (УПС). Дня 21го серпня 1971 р. на оселі СУМА в Елленвіл відбулося поширене засідання управи Сеньйорату ТУСМ та запрошених гостей, присвячене плянам праці Сеньйорату та окремим організаційним питанням. За час від загального з'їзду 19 червня 1971 р. управа наладнала поточне діловодство, а також виготовила і розіслала членам з'їздову документацію, в тому плятформу і правильник Сеньйорату ТУСМ. Для встановлення співпраці зі Світовою управою ТУСМ, голова і секретар управи Сеньйорату взяли участь в засіданні Світової управи, в якому взяли також участь голови крайових управ в ЗСА та Канаді. Управа Сеньйорату розглянула та прийняла постанови щодо плянів праці окремих комісій.

Студійна Комісія (голова д-р Д. Штоґрин) намітила плян діяльности у трьох напрямках: а) студії теорії і практики українського націоналістичного руху, б) студії проблем українських поселень, і в) студії сучасного стану на українських землях.

(Закінчення на стор. 3-ій)

ПРОФ. В. ЯНІВ ПЕРЕОБРАНИЙ НА РЕКТОРА УВУ, ПРОФ. Н. ПОЛОНСЬКА-ВАСИЛЕНКО НА ДЕКАНА ФІЛОСОФІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ

Ректор УВУ Проф. Д-р Володимир Янів

Мюнхен. — В понеділок 9 серпня ц.р. відбулася тут чергова професорська Рада — Загальні Збори — Українського Вільного Університету, під час якої ректором на наступну каденцію — тобто на академічний рік 1971/72 — обрано знову проф. д-ра В. Янева (а проректором залишився проф. д-р В. Орелецький від факультету правничих та економічно-суспільних наук). Вибір наступив одноголосно, таємним голосуванням.

Відбута Рада УВУ прийняла до відома із спеціяльною подякою за виявлену активність — обширний звіт проф. д-ра В. Янева, як дотеперішнього ректора, з діяльности за 1970-71 академічний рік. Крім проф. В. Янева звітували декани: проф. д-р Н. Полонська-Василенко (філософічний факультет) та проф. д-р З. Соколюк (факультет правничих та суспільно-економічних наук); квестор м-ґр В. Дідович та голова Контрольної Комісії доц. д-р М. Гоцій, що відзначив м. ін. зразкове ведення фінансової референтури.

Рада відбулася в часі семестру, щоб у ній змогла прийняти особисту участь якнайбільша кількість професорів, які приїхали з-поза океану. Були присутні: проф. д-р Я. Рудницький, представник УВУ на Канаду; проф. д-р В. Цюцюра, який приїхав до Европи вперше після 20-літньої відсутности; новий доцент УВУ д-р Б. Вілаш. Делегатура із ЗСА прислала спеціяльного листа-привітання із деякими пропозиціями.

(Закінчення на стор. 4-ій)

В Чикаґо відбудеться 26-ий З'їзд Об'єднання Українських Євангельсько-Баптистських Церков у ЗСА

Чікаґо. (Н. Н.) — У відомій Українській Баптистській Церкві в Чікаґо, при якій є діяльний відділ УНС під проводом Ярослава Виленя, організований свого часу головним радним УНС, п. Степаном Гавришем, в днях від 3-го до 6-го вересня відбуватиметься 26-ий З'їзд Об'єднання Українських Євангельсько - Баптистських Церков у ЗСА. У цьому З'їзді візьмуть уділ численні делеґати українських баптистських Церков З'єднаних Стейтів Америки, Західньої та Східньої Канади, і представники інших церковних, місійних асоціяцій та союзів. Канадійську делеґацію очолюватиме редактор „Християнського Вісника", письменник Михайло Подворняк, а з Східньої Канади на З'їзд прибудуть гуртки молоді з відомим композитором Сергієм Бучковським. Об'єднання Українських Євангельсько - Баптистських Церков відоме українському громадянству із його висту-

(Закінчення на стор. 3-ій)

ПОМЕРЛА МАТИ ДРУЖИНИ СЕНАТОРА ЮЗИКА

Вінніпеґ. — Місцевий „Вільний Світ" інформує, що в Саскачевані померла бл. п. пані Ваґнюк, мати дружини заступника головного предсідника УНСоюзу на Канаду сенатора Павла Юзика. Пані Юзик, дочка Покійної, та сенатор Юзик взяли участь у похоронах, що відбувся там в четвер, 12-го серпня ц. р.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

КОЛЕҐІЯ ГЕТЬМАНСЬКОГО РУХУ

Торонто. — Як повідомила газета „Батьківщина", а також і тижневик „Гомін України" з 21 серпня, Верховний Керманич Гетьманського Руху, п-і Єлисавета Кужім-Скоропадська оповістила про Акт зміни в управлінні цього Руху. П-і Єлисавета Кужім-Скоропадська склала з себе обов'язки Керманича Гетьманським Рухом і передала право виконувати ті функції, аж до відкликання, колективному тілу — Найвищій Колеґії Гетьманського Руху. Колеґія буде складатися з 5 осіб, репрезентантів цього українського монархістичного Руху.

КОНФЕРЕНЦІЯ В СПРАВІ КУЛЬТУРИ

Оттава.—В днях 18-19 вересня заходами Відділів КУК в Оттаві, Торонті й Монтреалі відбудеться в Оттаві, в залі Державної бібліотеки при вул. Веллінґтон 395, Конференція в справі розвитку й збереження української культури в Канаді. Вона матиме чотири сесії, присвячені проблемам освіти, творчости і напрямним розвитку культури, а потім будуть винесені „Рекомендації", які обговорені й затверджені рекомендації щодо дальшого розвитку української мови й культури в Канаді будуть передані на 10-ий Конгрес Українців Канади, що відбудеться в місяці жовтні у Вінніпезі, та на Конгрес Онтарійської Спадщини восени ц. р. в Торонті. Під час Конференції Державна Бібліотека влаштує дві виставки: в Осередку Народньої Культури — присвячену українській культурі, та загальну виставку на тему „Імміґрація до канадійських прерій в 1870-1914 роках". Частина цієї виставки буде присвячена українським поселенцям-піонерам.

„ФОЛЬКЛОРАМА — 71"

Вінніпеґ.—У Вінніпезі щорічно відбувається своєрідна „міжнародна виставка" — „Фольклорама", в організуванні якої діяльну участь беруть українці та представники інших народів, під керівництвом Мистецького Центру Манітоби, що має свій найбільший павільйон. Різні національності були представлені в різних дільницях міста виставками народного мистецтва, книжок, малярства, ганчарських виробів, національними стравами тощо. Цього року таких виставок було 18, між ними й Український Павільйон, під назвою „Київ", що знаходився при вул. Юклід. Виставка тривала від 15 до 21 серпня. Королевою української „Фольклорами", як повідомляв „Поступ" в англомовній частині з 8 серпня, була вибрана панна Ліза Конд... з „Клюбу Диметрівоки"

Цієї неділі відбудеться „Союзовий День" Відділів УНСоюзу стейту Ню Джерзі

Нюарк (Ю. Б.) — На неділю 29-го серпня б. р. Округи Відділів УНСоюзу в Нюарську, Перт-Амбою, Пассейку і Джерзі Сіті готовляться до величавого Союзового Дня, який відбудеться в українському Селі в Бавнд Бруку. На імпрезу запрошені губернатор Стейту Ню Джерзі Кейгілл та сенатори. В програмі Дня великі футбольні змагання Чорноморської Січі з Нюарку з Мадярською Дружиною з Вудбридж. У мистецькій програмі виступлять мандолінова оркестра і танцювальна група Осередку СУМА з Пассейку під керівництвом Я. Костищина і В. Юрчинюка. Буде вручення нагород членам „Клюбу заслужених Союзовців" і відбудеться вирахувавша оплачених забезпечених грамот для молоді у віці до 15 року життя та інших нагород-несподіванок. Будуть різні розваги несподівання для дітей та забава при звуках Оркестри „Мрія" під керівництвом Б. Хомута.

Мандоліновий Ансамбль Осередку Спілки Української Молоді Америки в Пассейку, Н. Дж. під керівництвом маестра Я. Костищина

ЄВОБОДА SVOBODA
українській щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Опозиція проти Ніксона

Приблизно рік тому, коли колишній віце - президент і невдалий демократичний кандидат на президента Гюберт Гомфрі перестеріг своїх однопартійців, що не В'єтнам, а економіка країни повинна становити головну передвиборчу тему, всі видатні демократичні політики критикували президента Ніксона, що він „нічого не робить", щоб протидіяти інфляції та зростові безробіття, і в один голос радили Урядові заморозити платні і ціни. Коли ж 15 серпня ц. р. Президент проголосив не тільки замороження платень і цін на три місяці, але й цілу низку інших заходів для стимулювання промислу та публічних робіт, щоб зменшити безробіття, і таких заходів, які повинні облегшити американський експорт і утруднити імпорт чужих товарів до Америки, — всі ці критики зняли одностайний крик, мовляв, нова економічна політика Ніксона шкідлива, бо сприяє великому промислові. Крайовий Демократичний Комітет проголосив заяву, що нова економічна політика є „кривдливою для добробуту пересічного працюючого американця".

Очевидно, що проголошені Ніксоном заходи — це експеримент і тому вони дають чимало матеріялу для критики. Цісі нової політики не вигадав Ричард Ніксон, ані його новий секретар скарбу Джон Коннелі, а складено її у висліді довгих нарад і порад багатьох найвидатніших економістів. І сам президент Ніксон заповів, що його плян може тільки тоді увінчатись успіхом, коли його підтримають широкі кола суспільства, які зрозуміють конечність принести деякі пожертви. В засаді, республіканці завжди були проти будь - яких обмежень в економіці, зокрема у відносинах між працедавцями і робітниками, і завжди були за вільну торгівлю, а демократи були за більшу державну контролю і за митний протекціонізм. Логічно насувається висновок, що нова економічна політика Ніксона зформувалась під видатним впливом демократичного світогляду, бо й Джон Коннелі — демократ.

Тому, мабуть, має рацію той коментатор, який твердить, що в основі теперішньої кампанії проти Ніксона і його заяви з 15 серпня лежать не суттєві хиби тісї нової економічної політики, а факт, що партійні противники Ніксона раптом втратили головний аргумент проти нього — що він „нічого не робить" і що не хоче припинити перегонів між цінами й платнями.

Стандартне холуйство

Надрукована в київській „Радянській Освіті" стаття п. н. „Апостол" з новою атакою на засудженого за „антирадянську діяльність" молодого історика й викладача педагогічних інститутів Валентина Мороза, є типовим зразком підсовєтського холуйства: атакування людини безпомічної, запроторенеї за грати на 9 років суворого ув'язнення і 5 років заслання, до того ж людини, що належить до тісї самої професії, що й видавці та редактори даного пресового органу. Проведена ця атака водночас із цим за всіма правилами й усіма стандартними совєтськими засобами: з допомогою наклепів, перекручування його ідей і цитат із його писань і фальшування самого перебігу розправи.

Наведені в пашквільній статті „Радянської Освіти" цитати із зізнань В. Мороза подані так, що годі повірити, що це його слова чи зізнання, складені ним ще під час першої судової розправи. Виключене з кожного погляду, щоб Валентин Мороз міг говорити про „необхідність відокремлення України від СРСР і перетворення її на буржуазну країну", і що українці мають „розраховувати на підтримку західніх капіталістичних країн і в першу чергу США, в тому числі і на військову". Зфальшовані у статті „Радянської Освіти" цитовані в ній слова В. Мороза із його есею „Хроніка опору" про значення й ролю української Церкви. Слова із цього есею „Церква настільки вросла в культурне життя, що неможливо занапастити її, не пошкодивши духової структури нації", перекручені у нібито твердження В. Мороза, що „унійство вросло в живе тіло української духовости", в той час, як у названому есеї ніякої згадки про „унійство" немає. Що більше, автори й редактори з „Радянської Освіти" не завагалися зфальшувати також перебіг другого процесу В. Мороза, на якому, як відомо з різних авторитетних звідомлень, в його обороні виступали й Іван Дзюба і Вячеслав Чорновіл, і на якому не захотів свідчити проти В. Мороза письменник Борис Антоненко - Давидович. У статті „Радянської Освіти" оборона названих представлена так, що ось, мовляв, В. Мороз „був змушений зізнатися" тільки „припертий до стіни" показами свідків.

Справді таки холуйство кагебівських вислужників із „Радянської Освіти" не має меж.

ПАРОДІЯ ДЕМОКРАТІЇ

Південний В'єтнам, величиною кругло на 66.000 кв. миль, отже трохи менше за стейт Мізурі, з населенням кругло 18 мільйонів, донедавна ніколи не чув про демократію. Він перебував під окупаціями Китаю, Японії і Франції та владою власних військових каціків. Від липня 1954 року, коли на Женевській конференції поділено В'єтнам на Північний під комуністичним режимом і Південний, вільний, у Південному В'єтнамі до 1965 року було аж 9 чергових урядів, що їх прем'єрами були генерали, які переводили державні перевороти. ЗСА, перевівши масову інтервенцію у війні проти комуністів, заходились стабілізувати політичні відносини у Південному В'єтнамі на тій базі, яка американцям найбільше на серці — на базі демократичного ладу.

Укладено конституцію держави, яку схвалили тимчасове Національне зібрання і плебісцит, 11 вересня 1966 переведено перші вибори до тамошнього парляменту, а 3 вересня 1967 обрано першого президента, колишнього генерала Нгуєна Ван Тієу, і віце - президента, теж колишнього генерала і прем'єра, Нгуєна Као Кі. Персональне суперництво цих двох амбітних генералів унеможливило їхню співпрацю, але пов'язувала їх спільна негація комунізму. Проте, президент Нгуєн Ван Тієу використав свою позицію для призначення місцевих відданих йому провінційних шефів - адміністраторів і створення вірного йому поліційного апарату. Жадний влади і сердитий, що у виборах 1967 р. дістав насправді тільки 35 відсотків усіх голосів і став президентом завдяки розпорошенню голосів між 11 кадидатів, перевів через слухняний йому парлямент такий виборчий закон, який надзвичайно утруднив зголошування кандидатур. Подбав за те, щоб провінційні голови не легалізували підписів радних, потрібних для зголошення кандидатури віце - президента Нгуєна Као Кі на президента і повів приготування до очевидного пофальшування виборів у свою користь. Між іншим — виявлено, що при реєстрації виборців прихильні тому президентові чи залякані в'єтнамці отримували по дві виборчі картки. Тисячі чоловіків і жінок, яким узагалі байдуже, хто буде президентом чи прем'єром, коли вони є жертвами 10-річної війни, голоду, хвороб, чорного ринку, наркотиків, живуть у шатрах чи халупах, все одно або не голосували б зовсім, або голосували б так, як їм скаже поліція.

У таких відносинах єдиний суперник Нгуєна Ван Тієу, кандидат на президента, колишній генерал Дуонґ Ван Мінь, популярно відомий серед в'єтнамців, як „Великий Мінь", зрікся своєї кандидатури, щоб не „втратити обличчя", коли проголосять, що він програв, дармащо та програ буде наслідком пофальшування виборів.

Справа набрала посмаку скандалу, дуже немилого американському Урядові та його амбасадорові у Сайґоні, Елсвортові Банкерові. Вони сприяли заведенню у Південному В'єтнамі демократії, але й сприяли президентові Нгуєнові Ван Тієу, який нібито гарантував сяку - таку стабілізацію влади. Однак, — за твердженням добрих знавців тамошніх відносин — Нгуєн Ван Тієу був зручним і добрим грачем: з одного боку зберігав якнайкращі зв'язки з американською амбасадою і американським командуванням, а з другого — вмів унезалежнитись від американських впливів та порад і вів власну політику. Він — усупереч американським порадам — роками відтягав земельну реформу, роками сприяв торгівлі наркотиками, крізь пальці дивився на хабарництво своїх фаворитів - генералів, шефів провіційної адміністрації, розправився з опозиціонерами під закидом „контактів" з комуністами. Все це становило добрий ґрунт для комуністичної аґітації і впливів В'єтконґу.

Амбасадор Банкер — читаємо — безуспішно старався переконати президента Тієу, щоб той не робив штучних перешкод своїм суперникам, які захочуть кандидувати на президента. Банкер буцімто переконував теж генерала Міня, щоб не відкликував своєї кандидатури. Американський амбасадор хотів врятувати бодай зовнішній вигляд народоправства, найпершим виявом якого є загальні вибори. „Вибори", в яких є тільки один кандидат, нічим не різняться від „виборів" у комуністичних країнах. Це пародія демократії і — банкрутство заходів „демократизувати" Південний В'єтнам.

Коли Банкерові не вдалося переконати генерала Міня, щоб той таки кандидував, він переконав президента Тієу, що брак будь-якого другого кандидата у виборах скомпромітує його президента Тієу, і зробить погане враження в Америці. Внаслідку тісї довгої розмови американського амбасадора з президентом Тієу несподівано зібрались 9 членів південно - в'єтнамського Найвищого Суду й унeважнили своє попереднє рішення та вписали прізвище віце--президента Као Кі на листу кандидатів. Той рішуче цьому спротивився і заявив, що в таких умовинах кандидувати не буде. Генерал Мінь, пишуть кореспонденти з Сайґону, вийшов з довгої розмови з амбасадором Банкером, дуже сердитий, бо йому замало було почути, що американський Уряд бажає собі чистих виборів, а треба було запевнення, що Америка має змогу і силу такі чисті вибори у Південному В'єтнамі перевести.

Комуністи твердять раз-у-раз на Паризькій конференції про В'єтнам, що півден-

(Закінчення на стор. 3-ій)

ФРАНЦУЗЬКИЙ ЧУЖИНЕЦЬКИЙ ЛЕҐІОН

Імперська колоніяльна Франція з минулого й навіть цього сторіччя, аж до 1950-их років, потребувала найманого війська, яке Париж міг би кидати всюди, де починала потріскувати імперська в'язнична „сорочка". Такою військовою одиницею був Леґіон Етранжер — Чужинецький Леґіон, прославлений відвагою в боях, скандалами, жорстокою дисципліною, а головно тим, що туди набирали вояків різних націй, не питаючи справжнього прізвища.

У Чужинецькому Леґіоні побувало чимало українців, які з різних причин мусіли втікати з України. Нині у Франції проживає український красень, який у лавах Чужинецького Леґіону згубив у боях руку. Франція про таких людей не забуває, йому дали відповідну працю й різні пільги, а на парадах груди цього українця прикрашає один із найвищих французьких орденів. Серед вояків Чужинецького Леґіону був і інший українець, один із колишніх провідних діячів Української Комуністичної партії у Франції, який зрікся, маючи здоровий глузд, комунізму і якого потім большевики переслідували... Між іншим, син російського письменника-большевика Максима Ґорького, також був в ранзі генерала у Чужинецькому Леґіоні, відомому своїм антикомуністичним наставленням.

Чужинецький Леґіон був блискучою військовою одиницею, дармащо складений з людей з різних націй і зацікавлень, серед яких було багато кримінального елементу, „відірвиголов", але не мало й політичних втікачів, людей із високою освітою. Вояки Леґіону не відповідали за політику французького уряду, а за невиконання наказу — їх закопували десь у Сагарі в розпечений пісок, що тільки голова нещасної жертви залишалась під смертельними променями сонця. Такий вояк мусів битись не за страх, а за совість: командування, добре його забезпечуючи, вимагало всіх сил і зусиль, аж до посвяти; за непослух жорстоко карало, а коли його брав до полону ворог — то тільки у виключних умовах засідки, бо такий вояк знав, що його чекає смерть. Вояк Чужинецького Леґіону не мав права на політичне думання. Він мав, за висловом колишнього леґіонера-українця, „думати рушницею". Деякі цього не витримували й навіть кінчали самогубством, як це траплялось у боях в Альжирі, коли та країна змагалась за свою незалежність проти французької окупації. Більшість мовчки виконувала накази, знаючи, що краще вмерти на полі бою, аніж повиснути на ганебному шнурку за якусь провину, переважно кримінального типу, в якійсь країні...

Чужинецький Леґіон не раз був по-своєму рятунком для Франції, але він був також не раз справжнім рятунком для юнака, який втік від більш чи менш заслуженої кари або й політичних переслідувань. У 1930-х роках в Леґіоні були з'єднання, в яких третю частину становили українці, білоруси, росіяни й інші еміґранти із слов'янських країн. Після другої світової війни до Чужинецького Леґіону потрапило багато німців, не конче есесівців: деякі молоді німецькі вояки не хотіли переходити на цивільне „мишаче" життя. Головний штаб Чужинецького Леґіону містився не в Парижі, а в Сід белль Аббесі.

Поволі Франція ліквідувала свої колоніяльні посілості, з боями й без боїв, а з цим зменшувалась і роля Чужинецького Леґіону. Якщо він раніше нараховував щонайменше 30 000 вояків, то тепер, у 1971 р., їх є заледве 9 000 і розташовані вони вже не серед африканськиз пісків чи в долинах Дьєн Б'єн Фу в Індо - Китаї, а на півдні Франції, з головним штабом у місті Обань. Недавно було відкликано частину Леґіону з озера Чад, в Африці, де Франція ще має малу колоніяльну посілість. Невеличкі з'єднання стоять на Мадаґаскарі, у Джібутті і на острові Таїті.

Хоча Чужинецький Леґіон стаціонує у Франції, там і далі панує залізна дисципліна. І хоча тепер командування уважно перевіряє і прізвища, і все минуле кандидата - вояка, до Леґіону входять вояки 52 національностей; є між ними, без сумніву, і українці.

Невідомо, яка доля чекає цю особливу військову частину в майбутньому. За президента де Ґолля Чужинецький Леґіон був особливо непопулярний і його мало не зліквідував уряд, бо деякі офіцери з Леґіону брали участь в альжирському „бунті генералів". Вони вірили, що Франція повинна бути присутня в Африці й обороняти права французьких давніх поселенців у Альжирі, і тому відмовились виконати наказ про відступ. Це було, звичайно, безглуздям.

Цього року, несподівано для самих французів, елітарна частина Чужинецького Леґіону взяла участь у військовій параді на Єлисейських Полях у дні Національного Свята Франції. Хто знає, може між тими „безробітними" покищо вояками маршували й наші земляки? Вояків оплескував стотисячний натовп — не за „політику", а за відвагу, силу, красу і вірність присязі.

В одному можуть бути певні комуністи у Франції: коли б дійшло колись до справді „останнього бою", то вояки Чужинецького Леґіону, як і елітарні „чорні мундири", зуміють оборонити вільну від бациль комунізму Францію. (л. п.)

Д-р М. Бойко

ОСТРОЗЬКІ ПЕРШОДРУКИ „ЧИТАНКА" І „БУКВАР", 1578-1580 РР.

(1)

GRASSHOFF, HELMUT. Ivan Fedorovs griechisch-russisch / kirchenslawisches Lesebuch von 1578 und der Gothaer Bukvar' von 1578-1580. H. Grasshoff, J.S.C. Simmons. Mit einem Beitrag von H. Claus zur Geschichte der deutschen Besitzer des Gothaer Bändchens. Berlin, Akademie, 1969. 29 Seiten, facsims. (Akademie der Wissenschaften, Berlin. Klasse für Sprachen, Literatur und Kunst. Abhandlungen, Jahrgang 1969, Nr. 2).

Адреса в-ва: Akademie Verlag GmbH. 108 Berlin, Leiptziger Strasse, 3-4. East Germany.

Раннє друкарство Острога на Волині збагатилося двома новознайденими унікатами: Читанка, 1578 р. та Буквар, 1578-80 рр., друковані в Острозі Іваном Федоровим, засобами кн. К. Острозького. В історії українського друкарства досі уважали початком друкування в Острозі Нового Завіту з Псалтирем, а опісля Біблії, 1580 р., але щодо цього були логічні сумніви, що саме робив І. Федоров в Острозі, прибувши туди зі Львова, 1575 р.

Уважний читач відразу помітить, що в наголовку публікації про згадані два унікати видніє „ґріхіш-руссіш кірхенславішес Лєзибух...", а другий унікат назвали „Ґотар буквар", отже наш духовий доробок відразу розділено поміж двома чужими народами, російським і німецьким, а про Острог у наголовку не згадано ані словом. Але до тісї справи вернемося ще в кінці цісї статті.

Наведені дві назви, переплетені в одній книжці, разом складають 54 ненумеровані листи (оригінально повинно бути 56, нема лицевих сторінок) 165 x 105 мм., октаво, обкладинки дерев'яні, вкриті шкірою. На початку Читанки віньєта латинською мовою, між іншим, з написом Bibliotheca Gernardina, а в кінці власноручний підпис (—) E. Hutter, 1583. Коротко розглянемо кожну назву зокрема:

Читанка, Острог, 1578, 16 листів; оприлюднена німецькою мовою 1. 9. 1969 р., під назвою: Das Gothaer Griechisch-russisch/kirchenslawische Lesebuch von 1578 (стор. 8).

В цій Читанці нема заголовного листа чи лицевої сторінки, як показує фотостат у згаданім вище описі. За тодішнім звичаєм зміст попереджує панеґіричний вступ церковно - слов'янською мовою, в якому подається важливі дані (з технічних причин церковно-слов'янські скорочення - титли пишемо повними словами), а саме: „Всесилною десницею вышняго Бога. оумышленіемъ и промышленіемъ. Благочестиваго князя Коньстяньтина. Коньстянтиновича Княжати острозского. воєводы кіевъскаго. Маршалка земли волынское. Старосты володимерскаго. Повелѣвщу ему устроити домѣ на дѣло книги печатныхъ. Ктомуже еще домѣ и дѣтемъ къ наоученію, въ своемъ отчизно. и славномъ градѣ Острозѣ. Еже есть лежащій въ земли волыньстей. И избравшій мужей, въ божественномъ писаніи Искусныхъ въ греческомъ языцѣ. и въ латинскомъ. паче же и вруском. И приставівшыхъ дѣтишному оучилищу и сея радивины. напечатана сія книжка. По греческім альфа, вита, а по рускимъ азъ буки. Перваго ради наоученія дѣтскаго. Много грешнимъ Іоанномъ Федоровичемъ. (На другій сторінці продовження). Влѣто от създанія миру 7086 и от воплошенія Господа нашего Ісуса Христа 1578, месяця июня 18 дня. Констянтин Констянтинович (герб князів Острозьких, а під ним) Княжя Остроское".

Увесь цей зміст вложений в орнаментальну лацяґову рамку; під гербом Острозьких еліпсувата печатка з написом Bibliotheca Ducalis Gothana 1799.

На 3-ій стор. грецька азбука, 24 знаки та вимова церковно - слов'янською мовою. На стор. 4-ій заставка, а під нею паралельно в дві колони текст грецький по лівій стороні, а церковно - слов'янський — по правій. З грецької на церковно - слов'янську мову переложені більшістю літурґічні молитви. Починається „За молитвъ светых отець наши Господи Ісусе Христе Боже нашъ помилуй насъ, аминь", „Слава тебѣ Боже нашъ"... „Царю небесный"... „Светый Боже, светый крѣпкій"... (тут титла, невідомо, чи посали „святый" чи „светый", див. вгорі „светых одецъ"), „Слава Отцу и Сыну"... „Пресвятая Тройце"... „Отче нашъ"... „Прийдѣте поклонимося"., „Помилуй мня Боже"... ИСПОВЕДАНЇЕ ХРИСТИЯНСКІА ВЪРЫ: „Вѣрую въ единаго Бога"... „Ослаби, остави отпусти. Боже"... „Богородице Дѣво радуйся"... І кінчається: „Слава съвръшителю Богу въ тройци єдиному аминь".

Читанка друкована на 16 листів, вкінці друкарський знак І. Федорова, яким він значив і пізніші видання. Друк тісї читанки припадає на першу половину 1578, таким чином друкарство Острога пересунулося на два з половиною роки раніше, як ми дотепер уважали в нашій історії.

З передмови виходить, що ця читанка складена „и дѣтемъ къ наоученію"... Отже, слід припускати, що князь уважає дітьми всіх підвладних йому, а особливо студентів Острозької Академії, що вже в той час працювала. Ясно, що для рівня дітей ніхто не складав би читанки грецько - слов'янською мовою, бо вона їм була б зовсім недоступною.

(Закінчення буде)

Панас Феденко

НА ВІЧНУ ПАМ'ЯТЬ МИХАЙЛОВІ ГАРАСИМОВІ

Мюнхен. — Мій лист, писаний до Михайла Гарасима 12-го липня, вернувся з Чікаго. Його приятель повідомив мене, що Михайло Гарасим упокоївся 25-го червня.

Вістка про смерть Михайла Гарасима глибоко мене засмутила, як певно, сумують за ним і його численні друзі.

Михайло Гарасим був тим, що називаємо „характер". Ціле своє многотрудне життя Михайло віддав для добра і поступу нашого народу. Не шукав ні зиску, ні слави, був одним із тих каменярів, про яких писав Іван Франко:

„А щастя прийде вже по наших аж кістках"...

Вперше я зустрів студента Гарасима в травні 1919 р. у надзвичайно тяжкій ситуації. Армія Наддніпрянська і Галицька були під натиском російських большевиків, що захопили тоді майже всю нашу територію аж до Збруча. Зі заходу свіжі сили ген. Галлера, перевезені з Франції, вели атаку, щоб опанувати Волинь і Галичину. Здавалося, що вже наша боротьба наближається до кінця; військо і уряд обох областей Української Народної Республіки могли попасти в полон до поляків, або стати жертвою кривавої розправи в руках большевицької ЧЕКА.

Однак відомості, що приходили з центральних і східніх територій України, не давали вмерти нашій надії. Московські окупанти - грабіжники викликали проти проти себе масовий повстанський рух: Махно зі своїми ватагами на Лівобережній Україні виступив проти „комісародержавія". На Правобережжі отаман Григоріїв з своїм начальником штабу, Юрком Тютюнником, відмовився визнавати уряд „прем'єра совєтської України" Раковського і виступив збройно за незалежність України. В „Універсалі" от. Григорієва з 9-го травня 1919 р. писано:

„Всеукраїнський З'їзд Рад дасть нам уряд, якому підляжемо і свято виконаємо волю його".

Серед частини повстанців була популярна в той час ідея радянської влади; то був вплив криводушної пропаганди большевиків: вони казали про владу робітників і селян, але створили режим своєї партійної диктатури.

Українські „радянці" ставилися з недовір'ям до Уряду Укр. Нар. Республіки, що стояв на позиції парляментарної демократії. Від початку квітня 1919-го р. Уряд УНР був під проводом соціял - демократів і соціял-революціонерів, на чолі з Борисом Мартосом. Щоб дати політичний напрям повстанському рухові, урядові партії на своїй нараді 20-го травня 1919 р. вирішили післати лист до повстанських організацій на всій Україні. Мені доручено написати проєкт листа, і він був видрукований у вагоні - друкарні, що знаходилася при уряді УНР. Від обох соціялістичних партій пропоновано повстанцям об'єднатися навколо ідеї Української Народної Республіки. В листі між іншим сказано:

„Ми не передрішаємо питання про форму влади; нехай український трудовий народ виявить у своєму парляменті (Трудовому Конгресі) свою волю". Далі в листі говорилося, що в інтересі успіху нашої боротьби, уряд УНС має бути визнаний усіми повстанцями на Україні:

„В іншому разі Українській Республіці загрожує реакція і розділ поміж імперіялістичними сусідами".

Цей лист післано на схід відважними кур'єрами, що не боялися небезпек, які грозили їм при переході через фронтову лінію і далі в окупованих червоною армією місцевостях. То були Михайло Гарасим і Микита Шабала (соціял - демократи), Пелишенко та Христич (соціял - революціонери). Михайло Гарасим, родом з Галичини (Молошковиці), успішно виконав доручення. Він дібрався щасливо до війська от. Григорієва, але вже після того, як криводушний нелюд Махно підступно убив Григорієва на „дружній зустрічі" з ним в с. Свентові на Херсонщині.

Михайло Гарасим щасливо вернувся до уряду УНР і написав прецікаве звідомлення про повстанський рух в областях, окупованих червоною Москвою. Я мав копію цього звідомлення в своєму архіві, але при евакуації із Праги в квітні 1945 р. цей документ пропав разом з іншими матеріялами в м. Інсбруку (Австрія).

В той час, в політичних колах Галичини, переважала віра в „ міжнародну справедливість": мовляв, держави, що перемогли Німеччину та Австро - Угорщину, взяли на себе відповідальність за долю українців, котрі були до війни в границях Австро - Угорщини, і визнають їхнє „самовизначення". Тому вважалося, що треба зберегти окремий уряд ЗОУНР, окреме військо і вести окрему політику, в обороні „тіснішої вітчини"). Були то спес фалляцес (марні надії), як писав сучасник Б. Хмельницького, чеський патріот Амос Коменський про свої надії на міжнародну справедливість. Коменський мав надію на англійського лорда - протектора Олівера Кромвела, але побачив, що Кромвел не думав помагати чехам визволитися, а дбав більше за комерційні інтереси Англії: Ан праетер Маммона нігіль кваерітур?" (Чи крім наживи нічого не треба), — огірчено писав Коменський у листі до свого приятеля.

В 1919 р. ту справу могла вирішити на нашу користь єдність, сила і відвага. Галицькі соціял - демократи і соціялісти - радикали настоювали, щоб створити єдиний уряд Соборної України і об'єднати військо під одною командою. Вони розуміли, що доля нашого народу рішалася у війні з Росією („червоною" або „білою"). Польща не могла бути смертельною загрозою для України, вона не могла захопити всю українську територію. Але Росія (всякої масти) вважала Україну за свою провінцію і не хотіла й чути про права українського народу.

Революційну енерґію народу можна було в той час змобілізувати під кличами соціялістичними, навіть українськими „радянськими", як показав приклад отамана Григорієва та інших. Соціялістичний уряд УНР це добре розумів: до нього вступили соціял - демократи Західньої України: Осип Безпалко (буковинець) та Володимир Темницький (галичанин) і радикали — Іван Макух та Антін Крушельницький.

Молодий Михайло Гарасим був ентузіястом соборної України і до своєї смерти лишився вірний цій ідеї. Він виконував різні доручення Ісаака Мазепи (від квітня 1919-го р. міністра внутрішніх справ, від серпня 1919 р. — прем'єра уряду УНР). Михайло Гарасим був співробітником органу соціял - демократичної партії — „Робітнича Газета", що виходила в Кам'янці на Поділлі до 15-го листопада 1919 р.

Був він надзвичайно пригноблений, коли довідався в той час про руїну Української Галицької Армії. Не тратив однак надії, що ситуацію вдасться змінити на нашу користь. Михайло Гарасим був при уряді УНР, коли військо УНР відступило на північ до Старокостянтинова - Любара - Мирополля. Там уряд вирішив з командирами Армії УНР перейти „на інші способи боротьби за нашу державність". Уряд мав надію в порозумінні з УГА відновити реґулярний фронт проти росіян — „білих" і „червоних", і ця ідея особливо захоплювала молодого Михайла Гарасима.

Перед виступом Армії УНР в Зимовий Похід 6-го грудня 1919 р. прем'єр Мазепа призначив до частин Війська політичних референтів: Михайла Гарасима,

(Закінчення на стор. 4-ій)

ЗОЛОТИЙ ЮВІЛЕЙ УВУ В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк, Н. И. (В. Д.)— Заходами спеціяльного Комітету для Відзначення Золотого Ювілею Українського Вільного Університету йдуть гарячі приготування для святкування 50-літньої річниці існування УВУ, яке заплянованo на жовтень ц. р. в Ню Йорку.

Під час відвідин, в Америці весною ц. р., проф. д-ра Володимира Янева, теперішнього ректора УВУ, відбулося кілька зібрань алюмнів та приятелів УВУ, на яких постановлено влаштувати 50-літню річницю з відповідною програмою в Ню Йорку. (Ювілейний бенкет УВУ відбувся весною в Чикаґо, а другий відбудеться в Пассейк, Н. Дж., також в жовтні ц. р.)

Як відомо, УВУ був заснований у Відні в 1921 р., й в цьому таки р. УВУ при кінці перенесено до Праги. Там УВУ тішився офіційною та матеріяльною піддержкою чехословацького уряду, та особливою опікою першого президента Чехословаччини, проф. Томаса Г. Масарика.

Після Другої Світової Війни, в 1946 р., УВУ відновлено в Мюнхені, при допомозі фінансової допомоги баварського уряду, який теж визнав УВУ на рівні з німецькими університетами. За останні 26 літ УВУ здобув собі міжнародне признання, й сотки його алюмнів є сьогодні членами численних університетів у вільному світі. УВУ теж видав сотки томів наукових праць з різних академічних дисциплін. Український Вільний Університет видав сотки академічних дипломів не тільки українцям, але також, росіянам, німцям, жидам, югослав'янцям та словакам.

Дієвий Комітет та Патрональні Почесні Організації

Приготуванням ювілейних відзначень УВУ, занимається Діловий Комітет, в склад якого входять:

Д-р Роман С. Голіят—голова; д-р Іван Дорожинський—місто-голова; д-р Петро Гой—секретар; п. Микола Турецький—касир; д-р Володимир Душник—преса й інформації; проф. Ігор Соневицький—музична частина; інж. Юрій Гончаренко й п. Михайло Солдан—бенкет; та члени Комітету: інж. Роман Гойдиш, д-р Ярослав Падох, п-а Квітка Семанишин, мґр Теодор Воляник та д-р Василь Вишиваний.

Головою Почесного Комітету є д-р Роман Гуглевич, президент Об'єднаного Комітету Українських Організацій Великого Ню Йорку (Відділ УККА), в склад якого входять численні українські крайові організації, а саме:

Світовий Конґрес Вільних Українців, Український Конґресовий Комітет, Консисторія Української Православної Церкви, Наукове Товариство ім. Шевченка, Українська Вільна Академія Наук, УНСоюз і „Свобода", УРСоюз та „Народна Воля", Провидіння„ та Америка", Український Інститут Америки, Шкільна Рада УККА, Товариство Українських Інженерів, Українське Медичне Товариство, Українська Американська Асоціяція Учителів, Товариство Українських Купців і Підприємців, Асоціяція Українських Журналістів, українська католицька церква св. Юра, СУМА, ТУСМ, ПЛАСТ, Об'єднані Українські Ветерани, Організація Державного Відродження України, Організація Оборони Чотирьох Свобід України, Спілка Визволення України, б. Вояки Першої Української Дивізії, Об'єднання Українських Адвокатів, та другі.

Наукова Конференція— Симпозіюм

Однією з головних частин Золотого Ювілею УВУ є запляновано наукова конференція—симпозіюм, що відбудеться 21-го, 22 та 23 жовтня 1971 р. в Українському Інституті Америки. Підготовою конференції, занимається спеціяльний Програмовий Комітет, під головуванням д-ра Петра Гоя з Ситі Коледж. Понад 30 українських науковців з Америки та Канади зголосило свою участь в симпозіюм, що обниматеме такі секції:

1. Економія, голова секції д-р Еміль Бей (Шиппінбурґ, Стейт Коледж); 2. Історія й географія, д-р Юрій П. Кульчицький (Янґставн, Стейт Юніверситі); 3. Мовознавство, д-р Д. Б. Чопик (Юніверситі оф Ютаг); 4. Література, д-р Дмитро Штогрин (Іллинойс Юніверситі) ;5. Політичні науки й право, д-р Іван Гвозда (Обурн Коммюніти Коледж) та 6. Психологія та виховання, д-р Іван Головінський (Радґерс Юніверситі).

Кожна секція наукової конференції матиме кількох доповідачів, які особисто читатимуть свої доповіді, або передадуть їх для друку у спеціяльному збірнику УВУ.

Крім того, спеціяльні технічні доповіді читатимуть: п. Роман Гавриляк з рамени Товариства Українських Інженерів, та д-р Тарас Шегедин від Українського Медичного Товариства. Підготовляється теж секцію точних наук, під головуванням д-ра Ростислава Рослицького.

Почесні Докторати для Визначних Американців

Під час Ювілейного Бенкету, який відбудеться в суботу 23-го жовтня ц. р. в Готелі Статлер Гилтон, головну промову виголосить проф. В. Янів, Ректор УВУ, який прибуде з Мюнхену на це свято.

Другою важливою точкою, буде надання почесних докторатів двом визначним американським законодавцям, в признання їхніх заслуг для української культури та її поширення у вільному світі. (Імена їхні будуть проголошені пізніше, коли всі формальності зв'язані з надачою будуть полагоджені).

Багато чужинецьких гостей вже зголосили свою участь, принимаючи запрошення Ювілейного Комітету— представники німецького та австрійських консулятів (секції для культурних справ), як теж делеґати різних американських та етнічних наукових та культурних організацій, головно чеських з огляду на прихильне ставлення та допомогу УВУ в рр. 1921-1939, з рамени чеського уряду, а головно Президента Масарика.

Німецький Консуль для Культурних Справ, у відповідь на запрошення, відповів:

„Ми є вповні поінформовані про значення Українського Вільного Університету в Мюнхені і часто одержуємо запити про його діяльність... Нам буде приємно стрінути проф. д-ра Володимира Янева, Ректора Українського Вільного Університету, що прибуде з Мюнхену спеціяльно на це відзначення..."

Під час бенкету буде також музична програма, під керуванням проф. Ігора Соневицького.

Значення Річниці УВУ

Відзначення 50-літньої річниці УВУ є важливою подією в житті американських українців, бо це мабуть одинока інституція високого виховання, що проіснувала 50 літ завдяки посвяті українських вчених та пожертвам українського народу.

УВУ став важливим осередком української науки, та є визначним здобутком українського народу.

Будуччина УВУ у великій мірі залежатиме від тих українців, що розуміють та оцінюють завдання та місію УВУ. Ясно, коли уряди інших держав—Чехословаччини та Німеччини—уважали та уважають за доцільне піддержувати УВУ, тим більше повинні це робити українці, бо УВУ символізує вільну українську науку, вільну українську думку.

(Всі інформації про 50-літній Ювілей УВУ можна одержати в Об'єднаному Комітеті та Українському Інституті Америки).

ДІЛОВИЙ КОМІТЕТ ДЛЯ ВІДЗНАЧЕННЯ 50-ГО ЮВІЛЕЮ УВУ

Сидять (зліва): д-р Василь Вишиваний, д-р Іван Дорожинський, д-р Роман Голіят, адв. Роман Гуглевич, інж. Роман Гойдиш, д-р Володимир Душник і д-р Петро Гой. Стоять (зліва): Михайло Салдан, інж. Юрій Гончаренко, п-а Квітка Семанишин, Микола Турецький та мґр Теодор Воляник. Немає на знімці д-ра Ярослава Падоха та проф. Ігоря Соневицького, які є членами Ювілейного Комітету.

ПАРОДІЯ ДЕМОКРАТІЇ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

нов'єтнамський режим з президентом Тіє на чолі — це „американські лакеї" і що виключно від американців залежить, чи там така чи інша влада. Воно не зовсім так. Південнов'єтнамські комуністи залежать на 100 відсотків від Москви й Пейпінґу, проте ані москалі, ані китайці не можуть диктувати комуністичному Політбюрові у Ганої всіх своїх бажань. Всі азійські народи — горді зі своєї старої культури і надзвичайно вразливі на те, щоб чужинці не вважали їх за своїх невільників. Грубий тон американських дипломатів і генералів у Сайґоні давно вже унеможливив би будь - яку співпрацю з автохтонними провідниками. І тому провільно зробили, виславши до Сайґону таких досвідчених і тонких дипломатів, як Генрі Кебот Ладж і Елсворт Банкер. Їхня невдача не є їхньою виною, а виною загального американського підходу до деколонізованих держав Азії й Африки. Американці хотіли б бачити їх демократичними, але ті країни до демократії не дозріли. У дописах деяких кореспондентів із Південного В'єтнаму висловлено думку, що найкращим виходом для скомпромітованої тамошньої демократії був би — новий військовий переворот...

і. к-н.

БУДУЮТЬ НАРОДНИЙ ДІМ

Прудентополіс, Бразилія. — Українська католицька парохія на Вера Ґварані в естаді Парана під проводом о. Методія Коваля розпочала будову власного Народного Дому, з театральною залею та іншим обладнанням. Головою Ділового Комітету є М. Макіяк, а Церковного Комітету, що співпрацює в тім ділі — Д. Маркевич. За новим будинком, що має бути закінчений цього року, молодь матиме спортову площу. Українці на Вера Ґварані недавно встановили між церквою і парафіяльною домівкою пам'ятник „у національних барвах, з тризубом та написом „Борцям за волю України", про що інформував український тижневик у Бразилії „Праця" ч. 21/1971.

Відбулися наради Сеньйорату ТУСМ

(Закінчення з 1-ої стор.)

лях. У висліді дискусії устійнено, що комісія в найближчому часі зосередить свою увагу на проблематиці, яка стосується українських земель (аспекти політичний, соціяльний, економічний і культурний) та підготує на кінець травня 1972 р. студійну конференцію, присвячену цій проблематиці. Одночасно комісія має продовжувати заходи, щоб наладнати систематичні студії також у двох інших згаданих напрямках. До цієї комісії входять ще д-р К. Савчук, проф. В. Калинович, д-р В. Сацюк.

Редакційна комісія (голова д-р М. Богатюк) застановлялася над питанням продовжування публікації журналу „Фенікс" у співпраці з Світовою управою ТУСМ. Прийнявши до уваги становище Крайової управи ТУСМ в ЗСА, яке з'ясував А. Лозинський, щодо публікацій ТУСМ „Смолоскип" та „Соняшник", управа Сеньйорату визнала за конечне мати окремий журнал і доручила комісії (д-р М. Богатюк, мґр Є. Гановський, інж. І. Заяць) з'ясувати це питання з Світовою управою ТУСМ.

Організаційна комісія (голова інж. І. Заяць) розпрацювала проєкт охоплення Сеньйоратом ТУСМ кол. членів ТУСМ та всіх цих наших науковців і професіоналістів, які є симпатиками ідей ТУСМ. Управа доручила цій комісії, до якої ще входять д-р П. Гой та І. Вівчар, у можливо найкоротшому часі наладнати зв'язки з кол. членами та симпатиками ТУСМ.

Управа Сеньйорату розглянула також і прийняла постанови у справах фінансових, ділових зв'язків з окремими українськими науковими установами (голова цієї комісії д-р В. Лучків) та щодо зареєстрування товариства під назвою „Українське студійне товариство ім. Миколи Міхновського".

З інших справ, управа вирішила дати допомогу д-рові П. Мірчукові у підготовці англомовного видання збірки творів сл. п. О. Дякова-Горнового та у виданні 2-го тому „Історії ОУН". Окрему увагу управа Сеньйорату присвятила питанню відзначування 50-ліття Українського Вільного Університету, яке має відбутися в Ню Йорку 22-24 жовтня 1971 р. Члени Сеньйорату приймають активну участь в зорганізуванні наукової сесії у 50-ліття УВУ (комітет очолює д-р П. Гой). Управа обмірковала також проєкт організації в рамках УВУ Інституту дослідів сучасної України.

У поширеному засіданні управи Сеньйорату ТУСМ взяли участь: М. Сосновський, К. Савчук, П. Гой, Д. Штогрин, І. Вівчар, В. Калинович, І. Заяць, М. Богатюк, Є. Гановський, В. Лучків. В нарадах приймали активну участь також запрошені гості: проф. Мотря Богатюк, мґр І. Винник, д-р П. Мірчук, проф. З. Саган та ред. Д. Чайковський. Від Крайової управи ТУСМ в ЗСА був Аскольд Лозинський.

Три арабські держави проголосили федерацію

Дамаск. Єгипетський президент Анвар Садат, президент Сирії Гафез ель-Асад і президент Лібії Муаммар ель-Кваддафі підписали на своїй зустрічі 20 серпня ц. р. у столиці Сирії Дамаску конституцію федерації, яка охоплює їхні країни. В тій конституції, яка має характер спільної політичної декларації, стверджено, що названі арабські країни не переговорюватимуть про мир з Ізраїлем, не віддадуть Ізраїлеві ані п'яди арабської землі і не поступляться в справі прав палестинських втікачів. Зате — твердять коментатори — не прийшло до згоди в справі спільної постави супроти Йорданії. Лібія і Сирія наполягали на зірвання з Йорданією зв'язків та поведення кампанії на скинення з влади короля Гуссейна, але Єгипет спротивився і єгипетський президент Анвар Садат безпосередньо з тієї конференції полетів до столиці Савді Арабії Їдди на зустріч з королем Фейсалем, який підтримує короля Гуссейна.

Готуються відзначати 50-ліття створення Совєтського Союзу

Враховуючи вислів Леніна, що „кіно — це найбільш масове з усіх мистецтв", Комітет Кінематографії при Раді Міністрів СССР виніс постанову про випуск серії кінофільмів, присвячених „50-літтю створення Совєтського Союзу". Деякі такі кінофільми випускаються відразу в десяти чи й більше мовних варіянтах - копіях, щоб їх потім посилати для показу за кордон, до різних країн світу. З початком 1972 року по всій території СССР відбудеться „всесоюзний фестиваль з показом кращих республіканських кінофільмів, що „розкривають героїчні сторінки створення й досягнень в СССР". Московська „Правда" з 15-го серпня повідомила, що кіностудія „Мосфільм" та інші працюють над виготовленням таких кінокартин, як „Совєтський Союз", „50 років СССР", „Ми — нині, завтра, завжди!" та багато ін. „Українські кінодокументалісти створять фільм про дружбу народів, українського і казахського — про місто Шевченко в Казахстані". „Правда" повідомила, що „намічено провести покази нових фільмів на екранах кіно і телевізії за кордоном".

УКРАЇНЦІ НА ВСЕКАНАДІЙСЬКІЙ ВИСТАВЦІ

Торонто. —На Всеканадійській виставці-ярмарку „Кенедієн Нешонел Ексибишен" у Торонті, в будинку „Колізею" на правому крилі, від 19 серпня приміщена „Українська Виставка". Вона, як і вся Виставка, триватиме до 6-го вересня включно. Виставку було зорганізовано українським Підготовним Комітетом, з рамени „Ради Канадійської Свободи", і вона показує зразки українського і прикладного мистецтва та культури. У Всеканадійській Виставці в Торонті беруть участь також інші національності.

В Чикаґо відбудеться 26-ий З'їзд...

(Закінчення з 1-ої стор.)

пів на світових конгресах проти комунізму та переслідування українських Церков безбожною владою Кремля, з підтримкою героїв віри, які безкомпромісово борються за свободу віри в Україні. Тому під час 26-го З'їзду в Чикаго буде врочисто відзначено 10-літній ювілей Ради Церков Євангельських Християн-Баптистів в Україні, яка 1961 року по-геройному виступила проти переслідування Церков безбожною владою Кремля і цього року в числі 7-8 „Братського листка", якого вона потаємно видає від 1965 року, проголосила цей ювілей боротьби за віру, раз дану святим.

ОУЄБЦ у ЗСА має свої Церкви не тільки тут, але й у Південній Америці (в Арґентині, Параґваї та Бразилії), в Австралії та місійні громади в Західній Европі, і репрезентує у вільному світі сентименти баптистів України. своїм радіоблаговістям „Голос Євангелії в Україну", яке вже 6-ий рік передається через могутню радіовисильню Трансcвітового радіо в Монте-Карло, Монако, збуджує духа українських євангеликів до вірности Богові, до активної боротьби за релігійну свободу в Україні.

Гасло 26-го З'їзду українських баптистів взяте з Нового Заповіту, із Об'явлення святого Івана Богослова 2: 10, яке закликає до вірности: „Будь вірний до смерти, і Я тобі дам вінця життя". За духом цього тексту зо Слова Божого, голова Об'єднання, пастор Олекса Гарбузюк, проголосив темою З'їзду гасло: „Будь вірний для Бога, для Рідного Народу, для Церкви, для родини!" Гимн З'їзду: „Віру мою зміцнюй" (Відродження 508).

Дня 21-го серпня 1971 р. відійшла у Вічність на 86-му році життя наша Найдорожча МАМА, СЕСТРА і БАБУНЯ

бл. п. **ОЛЕНА СПОЛІТАКЕВИЧ**

вдова по довголітньому пароохові Йонкерсу, що помер в Йонкерсі, 6-го грудня 1932 року.

ПОХОРОН відбувся у вівторок, 24-го серпня 1971 р. з церкви св. Михаїла в Йонкерсі, Н. Й., о год. 11-ій рано на кладовище св. Йосифа в Йонкерсі.

В глибокому смутку:

ВОЛОДИМИР з родиною — син
РИЧАРД з родиною — син
ЯРОСЛАВА САВО — донька
ЗОНЯ ВІҐАНСЬКА —сестра
Внуки і правнуки, ближча і дальша Родина в Україні і ЗСА

Ділимося сумною вісткою з Українським Громадянством, що дня 21-го серпня 1971 року згинув трагічно

БОРИС ЛИСЕНКО

на 46 році життя

ПАНАХИДА в середу, 25-го серпня 1971 р. о 7-ій год. у похоронному заведенні Senko Funeral Home, 213-215 Bedford Ave., Brooklyn, N.Y.

ПОХОРОН в четвер, 26-го серпня 1971 р. о 10-ій год. рано з православної Катедри св. Володимира при 82-ій вул. у Ню Йорку на цвинтар у Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті:

мама — ОКСАНА
син — ВАЛЕНТИН
донька — ЖЕНЯ з родиною

Дня 19-го серпня 1971 р. на 94-му році життя, помер відомий, заслужений український громадський і політичний діяч

ОСИП ПАЦКАНЬ

ПАНАХИДА — в похоронному заведенні П. Яреми, у вівторок, 24-го серпня 1971 р. о год. 8:15 веч.

ПОХОРОН в середу, 25-го серпня 1971 р. о год. 8:30 рано з похоронного заведення П. Яреми до церкви св. Юра, а о год. 9:30 на Український Православний Цвинтар в Бавнд Бруку, Н. Дж.

ПРИЯТЕЛІ

Замість квітів на свіжу могилу

проф. д-ра **МИКОЛИ ГАЙДАКА**

жертвую 200.00 долярів на Українські Студії в Університеті Гарвард.

Д-р Михайло КОЗАК з Родиною

Ділимося з Родиною і Приятелями сумною вісткою, що в дні 11-го серпня 1971 р. по довгій і важкій недузі відійшов у Вічність наш Найдорожчий і Незабутній МУЖ, БАТЬКО і ДІДУСЬ

МИКОЛА БОГДАН ЛУЧАКОВСЬКИЙ

ІНЖЕНЕР-ЛІСНИК

уроджений в дні 19 жовтня 1900 р. в селі Берлоги в Україні.

ПОХОРОН відбувся на інтернаціональному цвинтарі в Бенальмадена — Малага, Еспанія.

В безмежному горю:

СОФІЯ — дружина
АНДРІЙ — син
РОКСОЛЯНА — донька
РЕД ГАМИЛЬТОН АРМСТРОНГ — зять
АНДРІЙ, ГРИЦЬ, МИКОЛА — внуки

Згідно з волею Помершого, проситься замість квітів, складати датки на Фонд Української Енциклопедії або на Фонд Української Церкви в Потребі.

ДО ЛАСКАВОЇ УВАГИ ГУЦУЛАМ ТА ПРИЯТЕЛЯМ ГУЦУЛЬЩИНИ!

Як ми вже повідомляли раніше, що незабаром має появитися друком Збірник про Гуцульщину. Матеріяли до зазначеного Збірника вже майже готові, одначе ще є можливість поповнити Збірник спогадами, фотознімками, що напевне є в посіданні окремих наших гуцулів та приятелів Гуцульщини.

Тож було б дуже шкода, коли б ті матеріяли не ввійшли до Збірника, а залишилися невикористаними. А тому ласкаво просимо надсилати ці матеріяли на адресу Редакційної Колегії журналу „Гуцулія".

"Hutsuliya" c/o Ukrainian National Museum
2453 W. Chicago Avenue Chicago, Ill. 60622

ПРОФ. В. ЯНІВ ПЕРЕОБРАНИЙ

(Закінчення з 1-ої стор.)

сугестіями. Взагалі треба сказати, що в біжучому семестрі викладало понад 10 професорів, професорів-гостей та викладачів із ЗСА та Канади.

Тому, що Рада відбувалася в часі семестру, коли всі професори є переобтяжені поточними зайняттями, обмежено її до чисто адміністративної частини — звітів та виборів, а науково-програмова частина відбудеться в пізнішому часі, правдоподібно в січні 1972 року. Звіт із діяльности з'явиться щойно після закінчення семестру у спеціяльному числі Бюлетеня УВУ, і до цього часу продовжена ще каденція — тобто до 31 серпня 1971 р.

Після вибору представив проф. Янів напрямні перебудови УВУ, які стануть предметом нарад Надзвичайної (програмово-наукової) Професорської Ради.

Рада дуже тепло відзначила розбудову Т-ва Прихильників УВУ та його працю для запевнення фінансової бази, а як спеціяльно важливий фактор у розбудові Т-ва визнано ювілейні святкування.

Два дні згодом, в середу 11 серпня, відбулася Рада Філософічного Факультету УВУ, під час якої на декана переобрано проф. д-ра Наталію Полонську-Василенко, а на продекана проф. д-ра Олександра Кульчицького.

Проф. Полонська-Василенко, сеньйор українських науковців у вільному світі, і УВУ відзначили її 85-ліття виданням німецької версії її відомої праці: „Дві концепції історії України та Росії", додаючи до неї бібліографії друкованих праць Аторки, яка нараховує 217 позицій. Проф. Полонська-Василенко постійно активна і це вона організувала вже двічі в цьому році Вищі Богословські курси УАПЦ.

Проф. д-р О. Кульчицький є одночасно директором УВУ у Франції і він з рації свого головування у КоДУСі спеціяльно присвятився утримуванню зв'язків із молоддю. Тому, м. ін., він організує кожнорічно світоглядові семінарі в часі ВЛКУ; цьогорічний семінар був на тему „Туга за людиною у вільному й поневоленому марксизмом-ленінізмом світі — в світлі сучасної філософічної антропології". Він актуально працює над українським словником філософічних наук.

В часі Ради коротко продискутовано проєкти на Надзвичайну Професорську Раду, які вийдуть від Філософічного Факультету. Зокрема передискутовано питання уведення т. зв. „кредитів", щоб уможливити в цей спосіб зараховування семестрів УВУ на інших університетах, які працюють саме на засаді „кредитів". Точні постанови щодо студій мають бути уведені в наступнім році у програму викладів УВУ, щоб кожний знав заздалегідь, як має розкласти собі час зайнять у Мюнхені.

Вибори декана на факультеті правничих та суспільно-економічних наук відбудуться пізніше.

КОМПОЗИТОР І КАНЦЕЛЯРІЯ

Відомого українського композитора Георгія Майбороду, автора опери „Тарас Шевченко" та ін. творів, призначили головою Постійної комісії в справах культури при Верховній Раді Української ССР. На запитання представника „Літературної України" з 10 серпня, „як думаєте поєднувати творчу роботу з обов'язками голови комісії", Г. Майборода відповів: „Громадська робота, безперечно, вимагає часу, але особисто вважаю її теж творчою, це ж сфера культури".

Славної пам'яті проф. д-р Орест Старчук

В неділю, 14-го лютого, 1971 р., вранці розійшлася сумна вістка, що помер д-р Орест Старчук, професор Альбертського Університету, в Едмонтоні. Другий серцевий припадок перервав життя ще релятивно молодої людини.

Сл. п. Проф. Д-р Орест Старчук

Проф. О. Старчук народився в жовтні, 1915-го р., в селі Топорівцях, Буковина. Батько його був учителем і довгі роки директором школи в Топорівцях, де також учителювала його мати. Народну школу проф. О. Старчук закінчив в рідному селі, а середню освіту, тобто гімназію, в Чернівцях. Осінню, 1933-го р. записався на правничий фалькутет Черновецького Університету, закінчив його успішно в 1938 р., отримавши докторат права і політичних наук. По окупації Буковини большевиками, літом 1940-го р. його арештовано. По звільнені, йому вдалося перебратися на захід. Під час війни, продовжує студії російської мови і літератури. По війні, в липні 1945 р. до весни 1948-го року, працював в Англійському Правлінню, в Гановері, Західня Німеччина. На старання його тітки, п-і А. Пурич, із Смокі Лейк, д-р Орест Старчук, з дружиною Анною та з донечкою Астрид та сином Ігором, прибули весною 1948-го р. до Едмонтону.

Маючи, відповідну підготовку і знання слов'янських мов, д-р О. Старчук восени 1949-го р. був охликаний на викладача російської мови в Альбертському Університеті. Із перших днів своєї праці, він починає класти тривкі підвалини під розбудову слов'янських мов та міждепартаментальний Відділ для слов'янськких і східньоевропейських студій. Рівночасно, він робить заходи щоб розбудувати збірки слов'янських видань в бібліотеці Альбертського Університету. Найбільшу увагу присвятив д-р Старчук українським збіркам. Багато книжок він особисто збирав між організаціями, приятелями й знайомими і передавав їх до бібліотеки. Вакаціями, замість їхати на відпочинок, він упорядковував та каталогував ці збірки. Найбільша його заслуга є здобуття і оформлення Фундації імени Ґонсета. За стараннями д-ра Старчука, п-і Ірина Ґонсет, з ЗСА, подарувала певну суму нашій бібліотеці і приходи з цього вкладу є призначені на закуп українських видань.

Щоб заохотити студентів до студій української мови, проф. О. Старчук здобув дев'ять сталих стипендій від різних українських організацій в Едмонтоні, як нагороди для найкращих студентів української мови. За цей здобуток українське громадянство і студенти української мови, в Альбертському Університеті, будуть йому вічно вдячні.

За його віддану працю для університету та студентів у 1954 р. отримав ступінь доцента, в 1958 р. ступінь звичайного професора, у 1965 р. дійсного професора. У квітні в 1964 р. студії слов'янських мов, при Відділі модерних мов, усамостійнилися і стали Відділом слов'янських мов і д-р О. Старчук був іменований його головою.

Праця д-ра О. Старчука не обмежувалася тільки на розбудові слов'яського Відділу і бібліотеки. Він уділявся працею у багатьох наукових, культурних та виховних організаціях та інституціях. Він був членом-основником Канадійської Асоціяції Славістів, її секретарем, заступником та президентом. Він був членом Управи і заступником НТШ. Директором, головою Дирекції і виховником студентського Інституту св. Івана в Едмонтоні. В цих асоціяціях і в різних інших, д-р Старчук виступав з рефератами на літературні і культурно-освітні теми. Д-р Старчук написав кілька підручників в англійській і російській мовах, для студентів для вивчання російської та слов'янських мов. Він написав цілий ряд статтей, що були опубліковані в різних журналах.

Похорон проф. д-ра О. Старчука відбувся в середу 17-го лютого, ц. р., з катедри св. Івана Христителя. В церкві, від парафії і церковних установ, прощав покійного професора о. прот. О. Хом'як. Він підкреслив заслуги д-ра Старчука як члена церкви і церковних організацій. Він висказав співчуття в імені всіх парафіян дружині, п-і Анні Старчук і родині. На цвинтарі св. Михаїла, прощав померлого його шкільний товариш, д-р М. Суховерський, подавши життьовий шлях Покійного та підкресливши участь і працю його в українському студентському житті на Буковині.

Д-р Старчук, вже в вищих клясах гімназії, брав активну участь у секретній організації „Кубань" за що грозило йому виключення зі всіх середніх шкіл. Здавши матуру, вступив до Акад. Студ. Козацтва „Чорноморе", де брав активну участь і займав провідні функції. Він брав також активну участь у Спорт. Тов. „Довбуш", в „Українській Книгозбірні", в Товаристві „Кобзар" та інших товариствах.

В останніх днях перед смертю, д-р О. Старчук став одним із засновників Українського Професорського Клюбу в Едмонтоні. Д-р М. Суховерський передав дружині, дітям і родині найщиріше співчуття, і попрощав Покійного від всіх земляків, всіх товаришів і організацій та їхніх членів, до яких належав в Україні і на еміграції сл. п. О. Старчук.

На обіді по похороні, що був приготований в залі св. Івана, д-р Л. Фарина прощав проф. О. Старчука від Української Православної Громади. Він підкреслив готовість і відданість сл. п. О. Старчука служити не тільки Православній Громаді, головно на культурному і літературному полі, але й кожній іншій Громаді, котра тільки його помочі потребувала.

Згідно з українським буковинським звичаєм, в суботу 27-го березня, о. прот. О. Хом'як відправив Службу Божу за упокій душі сл. п. проф. О. Старчука. По Службі Божій, пані А. Старчук і діти влаштували обідпоминки, в залі св. Івана, на який численно зійшлися приятелі, товариші й знайомі. Головним бесідником на поминках був д-р С. Л. Яремчук, який, в англійській мові, переповів життьовий шлях д-ра Старчука, його вклад у розвиток слов'янських студій при Альбертському Університеті та його працю в наукових та суспільно-громадських організаціях. Він спеціяльно підкреслив важливість праці д-ра Старчука, як члена Дирекції, заступника голови та голови Дирекції Інституту і виховника студентів.

Постать проф. О. Старчука, сказав д-р Яремчук і його жертвенна праця, на педагогічному, науковому і суспільно - громадському полі, залишиться для нас і наших дітей світлим дороговказом.

М. Суховерський

ВИВЧАЮТЬ ЗАЛИШКИ ТІРИ

25 сторіч тому на місці сучасного Білгорода - Дністровського Одеської області, над Дністровським лиманом, стояло квітуче грецьке місто - колонія Тіра, що карбувала власну монету. Потім його захопили римляни. Нині експедиція АН УССР на чолі з С. Крижицьким досліджує той район. До складу експедиції входять також водолази, студенти Київського і Дніпропетровського університетів, Київського Художнього Інституту та ін. Вони мають дослідити кордони давньої Тіри, оборонний комплекс, фортецю, а водолазам може пощастить знайти й монети та інші скарби.

НОВЕ МІСТО СВІТЛОВОДСЬК

Місто Світловодськ, треба б Світловодське, на Дніпрі швидко зростає й розбудовується: кілька років тому там було чимале селище, а нині — це вже місто, нараховує більш як 40 000 жителів. Нове місто—дуже індустріялізоване: там скупчені фабрики, заводи й майстерні „виробничого об'єднання „Дніпроенерґобудіндустрія", що постачають машини й матеріяли головно для будівництва електричних станцій, Трипільської, Канівської, Кам'янського автозаводу, Зауралля і т. д. Світловодське на Кіровоградщині розбудовують за перспективним пляном на 25 років, до кінця 1975 р. там мали б, між ін., збудувати 2 школи, кожну на 1000 учнів.

ГОЛОВНА РОЛЯ У ФІЛЬМІ

На Московському кінофестивалі нагороджено фільм Київської Кіностудії ім. О. Довженка „Білий птах з чорною ознакою", в якому в протиукраїнських тонах змальовано роки другої світової війни і по ній на Закарпатті та „викривається українських буржуазних націоналістів". Фільм поставив київський режисер Юрій Іллєнко, а головну ролю виконує його дружина—росіянка з Москви, Лариса Кадочнікова. Вона вже виконувала головніші ролі у фільмах Київської студії „Тіні забутих предків" та ін., в яких вона виступає як українка.

БЕЗ ЗАПАСНИХ ЧАСТИН

„Сифон для газової води коштував 10 рублів, а бальончик до нього коштує 13 копійок". Але Н. Волошин із Донецьку ніде не може знайти того необхідного бальончика, а отже не може й напитись газової води, хоча заплатив за ту приємність 10 рублів. В „Ізвєстіях" з 13 серпня наведено багато прикладів такого господарювання й обсуги покупців: немає запасних частин до мотоциклів і авт, для моторів на моторових човнах; зіпсувався замок на холодильнику — хоч викидай цілий холодильник, і т. д.

НА ВІЧНУ ПАМ'ЯТЬ МИХАЙЛОВІ ГАРАСИМОВІ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

Василя Скляра, Юрія Чубука, Миколу Левицького (учитель з Полтавщини), Василя Совенка, Панаса Феденка. Вони мали завдання вести інформаційну роботу серед воцтва Армії УНР в поході та між населенням України. Вони брали участь у нарадах командирів Армії УНР, бо треба було спільно рішати різні політичні проблеми: до Армії УНР зверталися з пропозицією „союзу" денікінці і українські боротьбісти.

Михайло Гарасим був приділений до Київської Групи Армії УНР, що була під командою Юрка Тютюнника.

Я розлучився з ним у Липівці в другій половині грудня 1919 р. М. Гаросим вирушив з Київською Групою Армії УНР на схід. Я одержав доручення від голови Уряду УНР виїхати з Вінниці на переговори з представниками УГА про об'єднання обох армій під командою Омеляновича-Павленка.

Коли закінчився Зимовий Похід 5-го травня 1920 р., то я зустрів Михайла Гарасима в Вінниці. Ми обидва були виснажені тифом. М. Гарасим перебув цю тяжку недугу в поході на возі, на морозі. Дебела натура видержала цей небезпечний іспит.

В листопаді 1920-го р. закінчилася війна Армії УНР проти большевицької Росії. Михайло Гарасим вернувся в рідне село і діяв у Просвіті, в кооперації, в Управі Молошкович; був вибраний на війта і совісно виконував відповідальну роботу.

Не любив пустих патріотичних фраз та жонглювання гаслами „революція". Писав мені в листах до чеської Праги, що для успіху революції потрібно підготувати ґрунт культурною і господарською еволюцією.

При цій творчій роботі застала Михайла Гарасима погромна „п а ц ифікація" Пілсудського у вересні 1930 р. Польська поліція тяжко катувала його. На початку 1971-го р. писав до мене Михайло Гарасим, що посіпаки, знущаючись над ним, примовляли, що в Польщі такі особи, як Гарасим — освітній і кооперативний діяч — найбільш небезпечні...

Від 1930-го р. Михайло Гарасим все нездужав, але недуги не зломили його енергії і завзяття, хоч хвороби, придбані „з ласки" пацифікаторів, дедалі підточували його здоров'я. Писав до мене недавно Михайло Гарасим про болі, які його мучать, вдячно згадував лікарів-українців, які помагали йому дещо притишити тяжкі муки.

І прийшла неблаганна хвилина: організм незломного трудівника - народолюбця не видержав лихої долі...

Ім'я скромного, жертвенного ідеаліста - борця Михайла Гарасима не забудеться в нашому народі.

Панас Феденко

ГУБЕРНАТОРИ ПІВНІЧНИХ СТЕЙТІВ ЗСА і прем'єри канадійських провінційних урядів у районі Великих Озер мали спільне засідання в справах занечищення води й повітря. Вони вирішили звернутись до урядів ЗСА і Канади з проханням зробити все можливе, щоб припинити чи бодай зменшити занечищення біосфери, яке набрало загрозливих розмірів.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

СУБОТА, 11-го ВЕРЕСНЯ 1971 р.

БРУКЛИН, Н. Й. Квартальні збори Т-ва Б. Хмельницького 158 Відд. о год. 7-ій веч. в УНДомі, 216-218 Гренд Стріт. Проситься вирівняти вкладки та розмети за померших членів до 25. кожного місяця. — П. Польний, предс., М. Кіт, рек. секр.

ЧИКАҐО, Ілл. Збори Б-ва св. ап. Петра і Павла 220 Відд. о год. 7-ій веч. в Союзовому Домі. Проситься прибути на збори і вирівняти вкладки. — Управа.

Пропонуємо Вам скористати з нагоди і поінформувати Українське Громадянство про Вашу установу.

ВЖЕ

АЛЬМАНАХ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ і СВОБОДИ в приготуванні до друку

Цей Альманах має найбільший засяг поширення і здобув велике признання і широкий круг читачів. КАЛЕНДАР як щорoку має окремий оголошеневий відділ.

Вміщуючи оголошення в цьому АЛЬМАНАСІ, воно напевно принесе користь для Вас, познайомлюючи з Вашою діяльністю широкі кола громадянства і здобуваючи Вам добру славу, прихильність, признання, а для торговельних підприємств — покупців.

Формат календаря: 6" x 9".

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ:

Ціла сторінка	$90.00	Чверть сторінки	$33.00
Пів сторінки	$50.00	Одна восьма	$20.00

Зголошення — тексти оголошень чи знімки і належність — приймаємо до 15 вересня 1971 р.

Тексти і належність просимо слати на адресу:

SVOBODA
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

ТАРЗАН, Ч. 6610. Умбебе протиставиться вождеві варунґів

Ти, Умбебе, погано навчався нашої варунґської мудрости. Ми думали, що ти маєш амбіцію стати сильним лідером свого племени!

Щоб навчитися мудрости, Малі Бубу, то я зробив далеку подорож до твоєї варунґської школи, про яку сказано, що вона має поділити велику мудрість з менше щасливими племенами.

Але цей образ диявола, якому ви варунґи поклоняєтесь, не є духом, в який вірять батьки мого племени. Хочу залишити тебе... сьогодні!